

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 376/2017
Пзз 2/2017
01.03.2018. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије др Драгише Б. Слијепчевића, као председника већа, судије Бранка Станића и судије Гордане Ајншпилер Поповић, као чланова већа, у парници тужиоца АА ..., ..., ..., чији су пуномоћници Бранислав Глогоњац и Александар Петровић, адвокати из ..., против туженог Агенција за вођење спорова у поступку приватизације из Београда, Теразије број 23, као правни следбеник Агенције за приватизацију, коју у ревизијском поступку заступају пуномоћници Ненад Миловановић и Мирко Јовановић, адвокати из ..., ради накнаде штете, вредност предмета спора 3.954.000,00 еура, одлучујући о ревизији тужене која је изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр. 1951/13 од 10.02.2015. године, затим ревизији тужене која је изјављена против решења Привредног апелационог суда Пж 373/17 од 13.04.2017. године и захтеву за заштиту законитости који је поднело Републичко јавно тужилаштво против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 1951/13 од 10.02.2015. године, донео је у седници већа одржаној дана 01.03.2018. године, следећу

ПРЕСУДУ

I ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија туженог, па се пресуда Привредног апелационог суда Пж број 1951/13 од 10.02.2015. године и пресуда Привредног суда у Београду П број 9055/10 од 22.01.2013.године **ПРЕИНАЧУЈУ** у делу у коме је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 2.604.000 еура са каматом у висини стопе Централне европске банке почев од 21.01.2010. године, па до исплате, те се пресуђује:

„**ОДБИЈА СЕ** тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе да му исплати износ од 2.604.000 еура са каматом у висини есконтне стопе Централне европске банке почев од 21.01.2010. године па до исплате, као неоснован“.

У преосталом делу ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр. 1951/13 од 10.02.2015. године се **ОДБИЈА** као неоснована.

II ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против решења Привредног апелационог суда Пж 373/17 од 13.04.2017. године.

- 2 -

III ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости изјављен против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 1951/13 од 10.02.2015. године.

IV Свака странка сноси своје целокупне трошкове поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П број 9055/10 од 22.01.2013. године, обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 2.604.000,00 ЕУРА са каматом у висини есконтне стопе Централне европске банке почев од 12.02.2010. године до исплате. У ставу 2. изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 1.350.000,00 ЕУРА са каматом у висини есконтне стопе Централне европске банке почев од 21.01.2010. године до исплате. У ставу 3. изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 3.217.997,50 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж бр. 1951/13 од 10.02.2015. године одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П број 9055/10 од 22.01.2013. године.

Решењем Привредног суда у Београду П број 9055/10 од 09.11.2016. године одбијен је предлог туженог за понављање поступка и тужени обавезан да тужиоцу плати трошкове поступка у износу од 120.552,00 динара. Одлучујући о жалби туженог изјављеној против наведеног решења, Привредни апелациони суд је решењем Пж број 373/13 од 13.04.2017. године одбио жалбу туженог као неосновану и потврдио првостепено решење П 9055/10 од 09.11.2016. године у ставу 1. изреке. Ставом 2. наведеног решења је преиначено првостепено решење у делу изреке којом је одлучено о трошковима поступка и обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 119.880,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема другостепене пресуде.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр. 1951/13 од 10.02.2015. године и против решења Привредног апелационог суда Пж 373/17 од 13.04.2017. године, тужени преко пуномоћника из реда адвоката је благовремено изјавио ревизију. Ревизија је изјављена због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр. 1951/13 од 10.02.2015. године, Републичко јавно тужилаштво је благовремено поднело захтев за заштиту законитости због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, повреде принудних прописа, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде преиначи и одбије као неоснован тужбени захтев.

- 3 -

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 125/04 и 111/09), а у вези са чланом 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11-студио на снагу 01.02.2012. године) и одлучио као у изреци са следећих разлога.

У спроведеном поступку, није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Неосновани су наводи туженог да је побијана пресуда донета уз битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. Побијана пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати њена законитост и правилност.

Предметни спор за накнаду штете настао је поводом раскида уговора о продаји друштвеног капитала Холдинг компаније ББ од 06.04.2006. године. Уговор је раскинула тужена Агенција због неиспуњења уговорених обавеза, обавештењем од 14.01.2010. године. Тужилац је тужбом од 12.02.2010. године раскид оспорио. Коначно опредељеним захтевом од 03.12.2012. године, тужилац тражи накнаду штете због неоснованог раскида уговора у укупном износу од 3.954.000,00 еура са каматом.

Првостепени суд је утврдио да је тужилац извршио уговорене обавезе, како за прву, тако и за другу годину инвестирања а да Агенција за приватизацију није оставила накнадни рок за извршење обавезе инвестирања за трећу годину. Што се тиче обавеза из социјалног програма према запосленима у субјекту приватизације, првостепени суд је утврдио да су те обавезе извршене у највећем делу а да мањи део који је остао неизвршен, није разлог за раскид уговора. Са свих наведених разлога првостепени суд закључује да тужилац као купац није био несавесна страна и није скривио раскид уговора. На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је на основу одредби члана 41а Закона о приватизацији, усвојио тужбени захтев тужиоца и обавезао туженог да му исплати накнаду штете и то: у висини купопродајне цене која је плаћена у износу од 200.000 еура, вредност инвестиција за прву годину 1.054.000 Еура, вредност инвестиција за другу годину 1.350.000 еура, што укупно износи 2.604.000 еура, као и 1.350.000 еура због неосновано наплаћене банкарске гаранције, са каматом од подношења тужбе, односно од дана наплате банкарске гаранције.

Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у целини.

Тужени је на основу одредбе члана 422. став 1. тачка 9. Закона о парничном поступку, поднео предлог за понављање правноснажно окончаног поступка. Предлог је правноснажно одбијен са образложењем да чињенице на којима се заснива, не представљају нове чињенице за туженог. Тужени је у току поступка био упознат са свим чињеницама које је навео као разлог за понављање поступка али их није изнео у поступку тако да се његови пропусти и процесна недисциплина, не може отклонити на тај начин што ће се дозволити понављање правноснажно окончаног поступка.

Врховни касациони суд сматра да су првостепени и другостепени суд порешно закључили да је тужени искључиво крив за раскид уговора о продаји друштвеног капитала и да је одговоран за штету тужиоцу у целокупном износу који је тражио. Погрешном применом материјалног права донета је побијана пресуда којом је тужиоцу досуђено 2.604.000 еура.

Као што је претходно наведено, износ од 2.604.000 еура садржи купопродајну цену коју је тужилац платио по основу уговора о продаји друштвеног капитала и средства која је тужилац као купац капитала - уговорна страна, уложио за инвестирање субјекта приватизације, за прву и за другу годину, трајања уговора.

Одредбом члана 41а Закона о приватизацији који је важио у време закључења уговора (Сл. Гласник РС 38/01...45/05) као начин престанка уговора о продаји капитала и имовине предвиђен је раскид уговора на основу једностране изјаве воље због неизвршења обавеза купца. Агенција може једнострано раскинути уговор ако купац не изврши неку од уговорених обавеза које су набројане у алинејама од 1 до 7 овог члана, међу којима су и неизвршење обавезе инвестирања у субјект приватизације и неплаћање у целини минималних зарада запосленима. Законом није дата могућност купцу да уговорене обавезе делимично извршава.

Из списка предмета произлази да је тужена агенција тужиоцу оставила накнадне рокове да радницима исплати заостале зараде, да исплати сва дуговања на име регреса за годишњи одмор за 2006, 2007. и 2008. годину, да цену рада усагласи са одредбама Колективног уговора, да обезбеди да до истека три године од дана закључења уговора просечна плата не буде испод просечне плате у привреди Републике Србије, да исплати законску затезну камату у складу са Споразумом од 10.07.2003. године, да за зараде из периода октобар 2004. – јануар 2005. године исплати порезе и доприносе. Тужилац запосленима није исплаћивао зараде од августа месеца 2009 године. Када се има у виду природа ове обавезе тужиоца, односно чињеница да се исплатом зараде запосленима и њиховим породицама обезбеђује егзистенција, јасно је да се у конкретном случају у односу на ову обавезу тужиоца не могу применити правила о незнатном испуњењу обавезе.

Не може се прихватити као правилно ни становиште судова да је тужилац испунио обавезу инвестирања у субјект приватизације за другу годину. Ова обавеза тужиоца прецизирана је уговором и могла је престати једино испуњењем у складу са инвестиционим програмом који је саставни део уговора и структуром инвестиције предвиђене за другу годину инвестирања. Промена структуре инвестиције, која је неспорно извршена, могла се десити једино по писменом споразуму уговорних страна, сходно одредби члана 9. тачка 2. Уговора, а не једнострано као што је то учинио тужилац. Елаборат субјекта приватизације о измени структуре инвестиција, који је достављен туженом, не може бити основ за измену структуре инвестиција за другу годину, зато је тужилац био у обавези да испуни своју обавезу онако како она гласи. Купац капитала у поступку приватизације може у свако доба у складу са својим потребама на разне начине да

инвестира у субјект приватизације, међутим, не може се свако инвестирање сматрати испуњењем уговорене обавезе инвестирања, већ само оно које је наведено уговором и прецизирано у структури инвестирања. Тужилац као купац, без обзира на инвестирања која је извршио, није извршио своју инвестициону обавезу из уговора, јер није поступао у складу са закљученим уговором у вези структуре инвестиција.

Циљ приватизације је дефинисан Законом о приватизацији и може се остварити само потпуном реализацијом свих уговорних обавеза. Неизвршењем било које од уговорних обавеза не постиже се циљ приватизације. Законом је успостављена једнака правна важност свих уговорених обавеза које воде остварењу циља приватизације.

Уговор о продаји друштвеног капитала је правни посао, инструмент којим се реализује законом одређени циљ приватизације. Уговор о приватизацији употпуњује законом прописана начела приватизације. Циљ приватизације се може остварити само испуњењем свих уговорних обавеза, што је карактеристика овог уговора, а што има за последицу да се исти може правно ваљано раскинути због неизвршења само једне од уговорених обавеза.

Следом изложеног, тужилац није испунио све уговором предвиђене обавезе. Стога је погрешан закључак нижестепених судова да тужилац није скривио раскид уговора, а да је тужена неосновано раскинула уговор и на тај начин нанела штету тужиоцу. Тужиоцу, стога не припада право на накнаду штете коју је он определио у висини плаћене купопродајне цене и вредности инвестирања, у висини од 2.604.000 еура са каматом у висини есконтне стопе Централне европске банке почев од 12.02.2010. године до исплате.

Одредбу о губитку права на враћање уплаћеног износа за случај раскида уговора због необезбеђивања континуитета пословања садржи одредба члана 3. тачка 5. Уговора закљученог између парничних странака. Имајући у виду наведене одредбе Уговора о продаји субјекта приватизације, који су странке закључиле и одредбу члана 41а Закона о приватизацији, тужиоцу не припада право на повраћај износа 2.604.000 еура. Због тога је и Врховни касациони суд на основу процесних овлашћења из члана 407. Закона о парничном поступку побијану пресуду преиначио и одлучио као у ставу 1. изреке пресуде.

Потребно је и нагласити да је, према стању у списима предмета Агенција за приватизацију након раскида уговора, донела решење дана 15.01.2010. о стицању сопствених акција субјекта приватизације, по основу увећања капитала инвестирањем које је извршио тужилац у првој години и на тај начин стекла 86.231 сопствених акција друштва. Одредбом члана 41. Закона о приватизацији (Сл. гласник РС бр. 123/07) прописано да се акције које стиче купац из нових емисија по основу повећања капитала субјекта приватизације за време извршења уговорених обавеза, не сматрају акцијама купца већ имају третман сопствених акција субјекта приватизације које су у потпуности плаћене. Сопствене акције док су у својини акционарског друштва имају посебан правни режим, не дају никаква акционарска, имовинска или статусна права и морају бити пренете купцу само у

случају испуњења уговорених обавеза. Међутим, након раскида уговора, предвиђене су правне последице између купца и субјекта приватизације који има сопствене акције по овом основу. Након раскида уговора о продаји капитала, акције које имају третман сопствених акција, пренете су по тадашњем закону, Акцијском фонду, који их поново продаје заједно са 70% акција које су пренете у складу са законом и које су биле предмет претходне продаје а средства остварена од продаје сопствених акција стечена по основу повећања капитала новим улозима, по одбитку трошкова продаје, преносе се купцу са којим је уговор о продаји капитала већ раскинут. Овим нормама закона, уређен је посебан однос према купцу по раскиду уговора, јер без обзира што раскидом уговора купац губи сва власничка права, он се у одређеној мери обештећује за висину обавезне инвестиције коју је уложио. Дакле, тужилац као купац капитала по раскиду уговора је могао тражити средства остварена продајом сопствених акција друштва-субјекта приватизације, стечена повећањем капитала путем инвестирања за прву годину али се то не може досудити тужиоцу кроз накнаду штете на начин како је тражено и опредељено у овом спору.

Правилан је закључак нижестепених судова, да је тужена неосновано након раскида уговора, реализовала банкарску гаранцију и тако наплатила износ од 1.350.000 еура. Банкарска гаранција је дата за добро извршење посла –обавезе инвестирања у субјект приватизације за трећу годину. Тужена Агенција је раскинула уговор због неизвршења дана 14.01.2010. године и након раскида уговора дана 21.01.2010. године наплатила гаранцију дату за извршење уговора, што је противно самом уговору и недопустиво. Према томе, наводи ревизије да је побијана одлука у делу који се односи на реализацију банкарске гаранције, донета погрешном применом материјалног права су неосновани. Стога је ревизијски суд на основу члана 405. Закона о парничном поступку ревизију у том делу одбио као неосновану.

Наводи из ревизије којима се побија правилност решења о одбијању предлога туженог за понављање поступка су неосновани. Разлоге који су наведени у нижестепеним одлукама, су правилни и исте прихвата и ревизијски суд тако да их није потребно понављати. Ревизија туженог је одбијена као неоснована на основу одредби члана 405. у вези са чланом 412. Закона о парничном поступку – став 2 изреке пресуде.

Врховни касациони суд је одлучивао на основу процесних овлашћења из члана 415. Закона о парничном поступку и о изјављеном захтеву за заштиту законитости Републичког јавног тужилаштва. Захтев је испитан у сладу са чланом 421. ст. 1. Закона о парничном поступку и одлучено да исти није основан.

Захтев није основан из разлога што за његово усвајање нису испуњени процесни услови прописани чланом 3. став 2. и 3. Закона о парничном поступку. Чланом 3. став 2. и 3. овог закона је прописано да странке могу слободно располагати захтевима које су ставиле у току поступка. Оне се могу одрећи свог захтева, признати захтев противника и поравнати се а суд неће дозволити

- 7 -

располагања странака који су у супротности са принудним прописима, јавним поретком и правилима морала. Подносилац захтева се формално позива на недозвољено располагање из члана 3. став 3. Закона о парничном поступку кога у смислу цитиране законске одредбе нема. У суштини захтев се темељи на погрешној примени материјалног права, што не може бити разлог за изјављивање овог правног лека те се следом тога не може ни усвојити. Са наведених разлога, Врховни касациони суд је на основу процесних овлашћења из члана 405. став 1., а у вези са чланом 421. став 2. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу три изреке пресуде.

Решавајући о трошковима целокупног поступка сагласно члану 149. став 2. Закона о парничном поступку Врховни касациони суд, имајући у виду да су странке делимично успеле у поступку, с обзиром на постигнути успех, на основу одредбе члана 161. Закона о парничном поступку је одлучио да свака странка сноси своје трошкове поступка – став 4 изреке пресуде.

Председник већа-судија
Др Драгиша Б.Слијепчевић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић